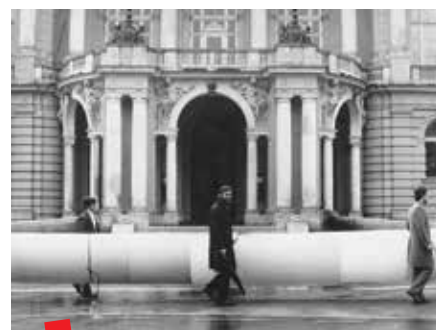

Kulturni život zagrebačkih studenata iz arhivske perspektive

Andreja Der-Hazarijan Vukić, Jasenka Ferber Bogdan

Nakon višegodišnje suradnje s Udrugom ICARUS Hrvatska na nekoliko projekata koji su arhivske prakse uključivale u oblikovanja specifičnih digitalnih platformi, 2020. godine odazvale smo se pozivu i uključile u rad na prvoj fazi međunarodnog projekta *They: Live – Student lives through context-based art practices* u svojstvu arhivista. Naš je zadatak za početak bio istražiti, odabrati, prikupiti i dokumentirati neke od segmenata studentskog života u Zagrebu od 1945. do danas, a prikupljenu fotografsku dokumentaciju digitalizirati. Kao povjesničarkama umjetnosti, putokaz za odabir dokumentacije koja će svojim vizualnim i sadržajnim potencijalom na najbolji način doprinijeti ciljevima projekta, unutar ponuđenih projektnih kategorija, prepoznale smo kulturne navike studenata i njihovo slobodno vrijeme kao prostor unutar kojeg možemo najviše doprinijeti. Svoje smo istraživanje usmjerile prema Arhivu Galerije Studentskog centra 1966. – 1978., bogatog dokumentarnog materijala koji je Arhivu za likovne umjetnosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) donirao

tadašnji voditelj i kustos Galerije, Želimir Košćević. Nezaobilazna uloga Galerije Studentskog centra u kulturnom životu zagrebačkih studenata, koju ima od svog osnutka 1961., smještene unutar sklopa Studentskog centra u Zagrebu, mjesta studentskog okupljanja, daleko nadilazi deklarativnost svojeg naziva i fizičkog smještaja. Njezina važnost leži u inovativnoj programskoj orijentaciji usmjerenoj na mlade umjetnike s područja bivše Jugoslavije, ali i šire, koji svoj umjetnički izraz nalaze u upotrebi novih medija poput fotografije, videa, performansa, prostornih intervencija, urbanih akcija. U kontekstu projekta *They: Live*, čiji naziv uključuje i kontekstualne umjetničke prakse, a čije je načelo participativnosti ugrađeno u ishodišta i ciljeve većine umjetničkih projekata/akcija koje su se odvijale kasnih šezdesetih i početkom sedamdesetih godina u Galeriji SC, proces odabira dokumentarnog materijala bio je tim opravdaniji. Sretna okolnost odabranog Arhiva jest i činjenica da njegov veliki dio čine fotografije, danas uglednih autora poput Petra Dabca, Enesa Midžića i Vladimira Jakolića,

Urbana akcija, uvod u otvorenje izložbe Gorkog Žuvele Niz; Galerija Studentskog centra, 1970.

koji su kao stalni suradnici Galerije, fotografski dokumentirali otvorenja svih izložbi i popratnih umjetničkih događanja, stvarivši fotografsku “bazu” autentične dokumentarne vrijednosti. Svoj smo odabir suzile na izložbe/akcije dvoje tadašnjih studenata Akademije održane 1970., Sanje Iveković i Gorkog Žuvele. U oba slučaja riječ je o izložbama prostornih instalacija na kojima je publika pozvana da svojim intervencijama u prostoru, pomicanjem i premještanjem izložbenih oblikovnih elemenata, aktivno sudjeluje u stvaranju novih prostornih odnosa. Izložbe su prezentirane sa četrnaest fotografija,

Otvorenje izložbe Gorkog Žuvele Niz; Galerija Studentskog centra, 1970.

koje prikazuju sam postav, te publiku, mahom studentske kolege izlagača kao i ostale posjetitelje. Fotografije su skenirane u rezoluciji od 600 dpi, te prema uputama koordinatora projekta, pohranjene na digitalnu participativnu platformu Topoteka.hr, koja će u svojstvu tematski objedinjene virtualne zbirke poslužiti za istraživanje, interpretiranje i kontekstualiziranje, predviđene za slijedeće projektne aktivnosti. U tom smoprocesu pratile jasno precizirane upute dobivene u popratnim priručnicima i Excel tablici normiranih pojmova. Uz normirane zadane metapodatke na hrvatskom i engleskom te opis događaja prikazanog na fotografiji, unijele smo i geopoziciju prostora, pri čemu smo se služile i Google maps aplikacijom. Kako je riječ o arhivskom materijalu Arhiva

za likovne umjetnosti HAZU, njegovo je korištenje regulirano institucijskim pravilnicima kao i arhivskim zakonima o korištenju građe, što se primijenilo i u ovom slučaju. Objavljene fotografije zaštićene su nekomercijalnom licencom CC BY NC, kojom se odobrava korištenje materijala samo za nekomercijalne aktivnosti. Budući da je na fotografijama veći broj ljudi, neke smo objekte označile i pitanjem za potencijalne posjetitelje portala, kako bi nam pomogli u mogućoj identifikaciji nekih od osoba prikazanih na fotografiji.

U okviru projektnih aktivnosti smo tijekom 2021. za objave na Instagramu projekta pripremile u dogovoru s dr. sc. Tamarom Štefanac, voditeljicom komunikacijskih aktivnosti They: Live projekta za ICARUS Hrvatska i tri priloga vezana uz djelovanje Galerije SC.

Za razliku od relativno jednostavnog procesa odabira i pripreme vizualnog materijala, pronalaženje osobe voljne da podijeli svoja osobna iskustva boravka u studentskom domu, pokazalo se puno težim. Obračale smo se svojim kolegicama i kolegama sa studija za koje smo znale da su boravili u studentskim domovima. U većini slučajeva događalo se da su odabrani potencijalni kandidati za intervju i ustupanje fotografija, upoznati s projektom i načinima sudjelovanja u njemu, nakon prvotnog interesa i volje za suradnjom, počeli pokazivati određenu nevoljnost, mada suradnja nije nikada izravno odbijena. Ostvarena je suradnja s jednom osobom koja je studirala u razdoblju kada smo i same bile studentice Sveučilišta u Zagrebu, pa smo uz intervju, koji je

obavila dr. sc. Štefanac, obradile i postavile na portal fotografije njezinog studentskog života u naselju Cvjetno iz druge polovice 1980-ih. S obzirom da je u razgovoru osoba pružila detaljne informacije o mjestu snimanja pojedine fotografije, pri određivanju lokacije unutar kompleksa po kojoj je studentica „selila“ za vrijeme boravka u domu od koristi je bio članak o studentskim domovima u Zagrebu, sa priloženim detaljnim nacrtima pojedinog kompleksa.

Bilo nam je i osobno izuzetno zanimljivo dobiti uvid u način života i rada studenta iz drugog grada, koji se u većoj mjeri razlikovao od našeg iskustva „domaćeg“ studenta. Mišljenja smo da je, unatoč poteškoćama života izvan vlastitog grada i daleko od obitelji, život studenta u studentskom domu vrijedno iskustvo, koje ujedno oblikuje i priprema mladu osobu za buduće radne i životne izazove. ■

Prva samostalna izložba Sanje Iveković; Galerija Studentskog centra, 1970.

UKLUČITE SE!

Topoteka Student Lives, Zagreb: <https://they-live-zagreb.topoteka.net/>

Kontakt: zagreb@theylive.eu

